

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2002-02-22

Närvarande: f.d. regeringsrådet Karl-Ingvar Rundqvist, regeringsrådet Marianne Eliason, justitierådet Severin Blomstrand.

Enligt en lagrådsremiss den 14 februari 2002 (Justitiedepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i resegarantilagen (1972:204).

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Erik Högdahl.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet:

1 §

Det föreslagna andra stycket innebär att skyldigheten att ställa säkerhet utvidgas till vissa fall som inte omfattas av lagen (1992:1672) om paketresor eller av EG-direktivet om paketresor. Bl.a. föreslås enligt punkten 2 att skyldigheten skall gälla den som annat än tillfälligtvis säljer eller marknadsför resor som består av transporter och utbildningsvistelser i ett annat land med inkvartering i form av boende i en värdfamilj, även om inkvarteringen är kostnadsfri. Förslaget syftar till att återställa det rättsläge som rådde enligt svensk praxis innan EG-domstolen i en dom år 1999 klargjorde att sådana resor inte omfattas av begreppet paketresa.

Resegarantilagsutredningen föreslog en motsvarande utvidgning. Utredningens förslag var emellertid annorlunda utformat. Bl.a. var det inte begränsat till utbildningsvistelser i ett annat land. Den begränsningen har inte motiverats närmare i lagrådsremissen och konsekvenserna av den är inte belysta i lagstiftningsärendet.

Förslaget torde medföra exempelvis att den som säljer eller marknadsför resor av det aktuella slaget med vistelse i Skåne slipper ställa säkerhet, medan regeln slår till om vistelsen i stället förläggs till Bornholm. En sådan skillnad förefaller inte sakligt motiverad. Mot bakgrund inte minst av det oklara rättsläget i fråga om reglernas geografiska tillämpningsområde är det också vanskligt att bedöma om den föreslagna begränsningen skulle kunna inverka på möjligheten att fritt erbjuda resetjänster inom Europeiska unionen eller på konkurrensförhållandena i övrigt.

I brist på säkrare underlag för bedömningen förordar Lagrådet att orden "i ett annat land" får utgå ur andra stycket 2. Regleringen om hur säkerhetens belopp skall fastställas torde göra det möjligt att undvika eventuella olägenheter av en sådan utvidgning.

1 a §

Genom bestämmelsen begränsas den i 1 § föreslagna utvidgningen till att gälla endast resor som är avsedda att förvärfvas huvudsakligen för enskilt ändamål, dvs. av konsumenter (se lagrådsremissen s.15 och 23). Härigenom uppkommer en skillnad i förhållande till vad som gäller för paketresor (se dock 4 § lagen om paketresor) men uppnås överensstämmelse med vad som är brukligt i svensk konsumentlagstiftning i övrigt, se t.ex. 1 § konsumentköplagen (1990:932) och 1 § konsumenttjänstlagen (1985:716).

Däremot föreslås inte någon begränsning såvitt avser konsumentens motpart. Enligt det föreslagna andra stycket i 1 § resegarantilagen gäller skyldigheten att ställa säkerhet den som annat än tillfälligtvis säljer eller marknadsför resor. Häri inbegrips även andra än näringsidkare (se prop. 1992/93:95 s. 24 f.). Konsumentköplagen och konsumenttjänstlagen däremot gäller köp av lösa saker som en näringsidkare i sin yrkesmässiga verksamhet säljer respektive tjänster som en näringsidkare i sin yrkesmässiga verksamhet utför. Eftersom regleringen anpassats till det traditionella svenska synsättet såvitt gäller den som förvärvar en resa bör motsvarande synsätt enligt Lagrådets mening anläggas såvitt gäller säljaren/marknadsföraren.

Lagrådet föreslår att bestämmelsen ges följande lydelse:

”För andra resor än paketresor enligt lagen (1992:1672) om paketresor skall bestämmelserna i denna lag tillämpas endast om resan säljs eller marknadsförs av en näringsidkare i hans yrkesmässiga verksamhet och är avsedd att förvärfvas huvudsakligen för enskilt ändamål.”

6 §

I paragrafen ges föreskrifter bl.a. om för vilka ändamål säkerhet fås i anspråk och till vem ersättning från resegarantin får betalas ut. Den föreslagna ändringen – i form av en ny regel som infogats i första stycket – innebär att rätten till ersättning ur resegarantin utvidgas så att denna rätt under vissa förhållanden även omfattar fall då en resenär själv har avbeställt en resa kort tid före den tidpunkt då resan skulle ha påbörjats och resan därefter inte blir av. Enligt den nya regeln och författningskommentaren därtill krävs för tillämpning av

regeln att "det är skäligt" att utnyttja garantin för återbetalning av förskottsbelopp som erlagts av resenären. I kommentaren anges vidare att det är omständigheterna vid avbeställningen som skall ligga till grund för skälighetsbedömningen. Samtidigt framhålls emellertid i motiven (såväl i allmänmotiveringen som i författningskommentaren) att syftet med den nya regeln är att komma till rätta med de avbeställningsfall där det skulle upplevas som "uppenbart stötande" om en resenär inte skulle erhålla någon ersättning ur resegarantin.

Med hänsyn till vad sålunda anges i motiven om syftet med regeln finner Lagrådet att den föreslagna lagtexten inte återspeglar att en mycket restriktiv tillämpning tydligen avses. En skärpning av den angivna förutsättningen för regelns utnyttjande ("Om det är skäligt") synes påkallad. Lagrådet förordar att regeln, med en redaktionell jämkning i övrigt, utformas enligt följande:

"Om det finns synnerliga skäl skall detta gälla även om resenären har avbeställt en sådan resa kort tid innan den skulle ha påbörjats."